

Anders Ydstedt och Amanda Wollstad

De skadligaste ägarskatterna
– ett avslutat kapitel

År 1895 infördes den första arvsskatten i modern mening och 1947 introducerades en separat förmögenhetsskatt. Under åren 1911 till 1947 fanns en skatt på förmögenhet som var samordnad med den statliga inkomstskatten. I det första meddelandet om bildandet av Näringslivets Skattedelegation 1918 nämndes om hur rådande kristid föranlett ett alltmer stegrat behov av skatteintäkter för att täcka de extraordinära statsutgifterna. Tidigare hade statsutgifterna i huvudsak finansierats via indirekta skatter men när direkta skatter på kapital och kapitalavkastning introducerades var näringslivet angeläget om att dessa skatter inte skulle påverka produktionen. Kritiken mot arvsskatten och förmögenhetsskatten var en viktig fråga för NSD fram till att de avskaffades, år 2004 respektive 2007.

Sverige blev ett av de sista länderna i EU som avskaffade förmögenhetsskatten och i dag är Spanien ensamt kvar bland EU:s 28 länder att ha skatten kvar. När det gäller arvsskatten var Sverige tidigt ute men flera länder har därefter följt vårt exempel, bland annat Österrike och Norge. Den internationella trenden är att arvsskatten minskar i både omfattning och nivåer.

Förmögenhetsskatter har historiskt förekommit i samband med krig eller speciella krissituationer. På 1570- och 1610-talet införde Sverige förmögenhetsskatt för att lösa in Älvsborgs fästning efter krig med Danmark och även Karl XII beslöt att lägga på förmögenhetsskatter på 1710-talet.¹ Att denna typ av beskattning av ägande varit förknippad med krig och ofärdstider är ingalunda något svenskt särdrag. Skatter på ägande fanns före inkomstskatter och har ofta motiverats med en så kallad intresseprincip. De

amerikanska forskarna Kenneth Scheve och David Stasavage, vilka särskilt studerat förmögenhetsskatter, hävdar att förmögna har haft mer att vinna på att få sitt välstånd skyddat och därför också ansetts vara mer motiverade att betala för detta skydd.²

När förmögenhetsskatten avskaffades uppgick den till 1,5 procent på en nettoförmögenhet över 1,5 miljoner kronor för ensamstående och 3 miljoner för par. Det sista året inbringade den 5,9 miljarder kronor till staten. Skatten nådde sin högsta effektiva nivå 1973 för ägare till större företag och 1983 för dem som inte ägde företag. Betydelsen av intäkterna från förmögenhetsskatten var emellertid begränsad, de nådde aldrig över 4 promille av BNP; sista året uppgick de till enbart 1,6 promille.³ Nivåerna kan tyckas låga men dessa skatter utgjorde ett betydande problem. För att betala förmögenhetsskatten tvingades många företagare ta ut högre lön eller utdelning, uttag som beskattades högt vilket gjorde effekten av förmögenhetsskatten än högre. För många kom skatten att förknippas med beskattningen av fastigheter, då innehav av en fastighet kunde ge upphov till betydande pålagor utan att motsvarande inkomst fanns. År 2004 infördes därför en begränsningsregel motsvarande den som redan fanns för fastighets-skatten. De som fått reducerad fastighetsskatt och som även skulle betala förmögenhetsskatt för sitt småhus fick nu även reducerad förmögenhetsskatt.⁴

Skatter på ägande och investeringskapital har genom åren pekats ut av NSD som särskilt skadliga. När Arne Gustafson tillträdde som chef för delegationen 1985 tillfrågades han av *Dagens Industri* om den viktigaste frågan för småföretagen.⁵ Svaret var att "slopa förmögenhetsskatten så att inte familje-

Anders Ydstedt och Amanda Wollstad

Det familjeägda företaget Tetra Pak grundades 1951 och revolutionerade förvaringen av flytande livsmedel med den så kallade tetraedern, uppfunnen av Erik Wallenberg. Tetra Pak lämnade Sverige 1980.

företagaren måste belasta företaget med stora uttag bara för att betala sin egen personliga skatt”. Krister Andersson upprepade kritiken till samma tidning när han tillträdde som chef 1999.⁶ Minska dubbelbeskattningen och förmögenhetsskatten i stället för att bevara ”en skattestruktur som gynnar utländskt ägande och diskriminerar svenskt”, var hans linje.

Skattebasen för förmögenhetsskatten var både komplicerad och rörlig. En del tillgångar gavs ett lägre värde, vilket gjorde dessa attraktiva som placering. Det handlade om vissa börslistor, som den så kallade O-listan vars aktier de sista åren helt befriades från förmögenhetsskatt. Tillgångar på skogskonton, vilka finns för att periodisera skogsägares inkomster över åren, fick också en lägre värdering. Olika former av konst och antikviteter kunde få helt skilda värderingar beroende på hur de användes. Tillgångar i ägarledda företag värderades från och med 1971 också lägre och befriades från 1991 helt från förmögenhetsskatt.⁷ Skog, mark

och ”arbetande kapital” var också skattebefriat. Den dåvarande ordföranden i NSD Rune Andersson konstaterade i en krönika i *Skattenytt* år 2010 att ”... förmögenhetsskatten var i princip frivillig, förutom på bostäder.”⁸

Möjligheterna att flytta ägande mellan olika tillgångar gjorde att förmögenhetsskatten kunde upplevas både som frivillig och som ett lotteri. Detta bidrog till att förtroendet minskade. Skatteverket menade att det faktum att arbetande kapital undantogs för beskattning dessutom skapade möjligheter att skatteplanera genom att lägga privata tillgångar i det egna företaget. En särskild tumregel togs fram av verket för att fastställa vad som utgjorde så kallad överlikviditet. Denna tumregel, benämnd *Lex Ugglä* efter en dom mot artisten Magnus Ugglä, var synnerligen komplicerad att hantera för både företagare och myndighet, vilket sannolikt också bidrog till att Skatteverket förespråkade att förmögenhetsskatten skulle avskaffas.

Tabell 1

Tillgång	Skatt	Ej skatt
Aktier på O-listan		X
Aktier på A-listan	X	
Aktier på A-listan, innehav >25% inköpt före 1991		X
Aktier på A-listan, innehav >25% inköpt efter 1991	X	
Utländsk aktie på svenska O-listan, men på A-listan hemma	X	
Utländsk aktie på svenska O-listan, men ej på A-listan hemma		X
Aktie på O-listan, flyttad från A-listan efter 1997-05-29	X	
Aktie på O-listan, flyttad från A-listan före 1997-05-29		X
Tavla på väggen		X
Tavla som investering	X	
Ädelstenar i bankfack	X	
Ädelstenar att bruka		X
Begagnad Volvo från 1973	X	
Begagnad Jaguar från 1972		X
Fastighet för eget boende	X	
Fastighet för andras boende		X

Förmögenhetsskattelotteriet, som det beskrevs år 2003 av Svenskt Näringsliv

När arvsskatten infördes 1895 delades arvtagare in i tre skatteklasser. För klass 1, makar och barn, låg den högsta skattenivån på 1,5 procent, för övriga på 3. Skatten höjdes sedan i omgångar, 1911 till maximalt 4 procent för makar och barn och 1918 till 8 procent. 1933 ökades den högsta nivån till 20 procent. År 1948 infördes en särskild så kallad kvarlåtenskapsskatt vid sidan av arvsskatten, en pålaga som kom att driva upp den totala skattebördan till runt 60 procent, och där låg den kvar även efter det att kvarlåtenskapsskatten avskaffades 1959. År 1971 höjdes arvsskatten till 65 procent och 1983 slog arvs- och gåvoskatterna, precis som den allmänna skattebördan, alla rekord med ett maximalt uttag för makar och barn på 70 procent. Nedmonteringen påbörjades några år därpå. 1987 sänktes den högsta nivån till 60 procent, för att 1992 halveras till 30. Tolv år senare avskaffades den helt.

I likhet med förmögenhetsskatten kom arvs- och gåvoskatterna i sina olika former aldrig att bli substantiella inkomstkällor för staten. Intäkterna nådde sin topp redan på 1930-talet med runt 3 promille av BNP, eller 2,5 procent av de totala skatteintäkterna. Vid arvsskattens avskaffande låg tillskottet till staten på cirka 1,5 promille av BNP eller drygt 2,5 miljarder kronor per år.

Skattens skadeverkningar var desto större. Mest allmänt känt är fallet Sally Kistner. När änkan efter Astras grundare Erik Kistner avled lämnades arvtagarna utan en krona trots att hennes förmögenhet hade uppgått till 300 miljoner. När aktieägarna insåg att arvingarna skulle behöva sälja av en stor del av dödsboets aktieinnehav för att betala arvsskatten sjönk kursen som en sten. Den redan fastställda arvsskatten kom i kombination med reavinstskatten att överstiga dödsboets tillgångar, och det försattes i konkurs.

Sally Kistner var ändå ett extremfall. Vanligare var att hem och högt älskade sommarstugor måste säljas eftersom alla tillgångar var bundna i de högt taxerade fastigheterna. Lika vanliga, och i längden mest skadliga för svensk ekonomi, var de problem som uppstod i familjeföretag vid generationsskif-

ten. Skatteunderlaget utgjordes ju allt som oftast av bundna tillgångar. Den yngre generationen som skulle överta blev tvungen att avskilja tillgångar ur verksamheten, vilket beskattades som utdelning, för att sedan använda dessa för att betala arvsskatten. Ett hårt ekonomiskt slag för de flesta företag, utöver den belastning det innebar att lösa dessa problem parallellt med de redan komplicerade frågorna om ansvar och ledning – och samtidigt möta sorgen över en förlorad familjemedlem.

Mellan en fjärdedel och en tredjedel av alla svenskar berördes av arvsskatten under slutet av 1900-talet. Allt fler blev med tiden skattskyldiga, i och med att inflation, ökad medelinkomst och stigande taxeringsvärden medförde att arv vars värde översteg grundavdragen blev vanligare. Samtidigt minskade skattebördan för de allra rikaste genom undantag och globalisering, vilket minskade skattens legitimitet.

De skadliga skatterna försvinner

Svenskt Näringsliv tog vid bildandet 2001 upp kampen mot de skadliga skatterna. Arbetet för att avskaffa arvs-, gåvo- och förmögenhetsbeskattningen blev ett prioriterat område och när de skilda kulturerna från SAF och Industriförbundet samverkade gav detta resultat på skatteområdet. På central nivå hade Industriförbundets skatteexpertis sedan många år lyckats skapa förståelse hos centrala beslutsfattare för ägarskatternas skadlighet, inte minst hos Skatteverket. Det politiska priset för att genomföra förändringar ansågs dock högt. När den nya organisationen Svenskt Näringsliv tog sig an frågan breddades insatserna. Medarbetare i medlemsförbund och på regionkontor runt om i landet utbildades. Möten arrangerades på företag och engagemanget från företagare var stort, särskilt kring generationsskiftesproblematiken och arvsskatten. Nära dialog och samarbete bedrevs också inom NSD.

En viktig utgångspunkt var att peka på att arvs-, gåvo- och förmögenhetsbeskattningen var ett hinder för tillväxt och välfärd. Förmögenhetsskatten gjorde

att stora belopp flydde landet och kapital i Sverige fördes till tillgångar som inte drabbas av förmögenhetsskatt, som jordbruks- och skogsfastigheter med påföljande negativa effekter för aktiva brukare och näringsidkare.⁹

I juni 2004 lade Egendomsskattekommittén fram sitt slutbetänkande där man konstaterade att precis som för förmögenhetsskatten så utgjorde skiftande värdering av olika tillgångar ett problem när arvs-skatten skulle beräknas. Olika värderingar inbjöd till skatteplanering och den slutgiltiga skatten berodde enligt kommittén ”i hög grad på vilken möjlighet den enskilde haft att i förväg vidta åtgärder i skatteplanerande syfte”.

Egendomsskattekommittén föreslog ytterligare lindringar av arvs- och gåvoskatten. Näringstillgångar skulle skattebefrias medan värdet på tillgångar och skulder i näringsverksamheten skulle värderas till 15 procent i stället för som tidigare 30. Arv och gåvor skulle enligt kommitténs förslag beskattas med en enhetlig skattesats på 30 procent.

Kritiken mot kommitténs förslag kom att bli stark och vida spridd, främst mot att den inte föreslog att förmögenhetsskatten skulle slopas helt. Av remissvaren var 56 negativa till att behålla skatten i fråga, två var positiva medan 20 inte tog upp den alls. Skatteverket var en av de remissinstanser som var särskilt kritiska. Myndigheten skrev överst i sitt remissvar att ”Skatteverket avstyrker samtliga förslag om ändringar i reglerna om förmögenhetsskatt och föreslår i stället att förmögenhetsskatten slopas”.

När resultatet inför budgetförhandlingarna 2005 presenterades hade Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet enats om arvsskattens avskaffande. I budgetpropositionen för 2005 skrev regeringen: ”För att bland annat förbättra villkoren för företagande slopas arvs- och gåvoskatten vilket underlättar generationsskiften.”

Den 21 oktober 2004 kom propositionen *Slopad arvsskatt och gåvoskatt*, där regeringen utvecklade motiven till att avskaffa skatterna och pekade på problemen med olika värdering av tillgångar, såsom aktier på börsens A-lista och O-listan. Regeringen

ansåg ”att det inte är möjligt att med ändrade regler möta den kritik som riktats mot arvs- och gåvoskatten”.

Förslaget behandlades i riksdagen den 16 december 2004. Företrädare för samtliga riksdagspartier yrkade bifall även om det fanns en borgerlig motion med ett förtydligande av motiven för avskaffandet. Den 26 december 2004 inträffade den stora tsunamikatastrofen i Sydostasien varför riksdagen i april 2005 beslöt att avskaffa arvs- och gåvoskatten retroaktivt redan från den 17 december 2004.

Det finns flera versioner om hur det gick till när regeringen Göran Persson sedan föreslog att arvs- och gåvoskatterna skulle slopas.¹⁰ Miljöpartiets dåvarande språkrör Peter Eriksson uppger i dag att det var han som kom med förslaget till statsministern under sommaren 2004. Eriksson tyckte inte att arvsskatten fungerade och att det fanns många hål i den. Framför allt var den problematisk för människor som sparat ihop en mindre förmögenhet, däremot inte för de riktigt förmögna. Successionsproblematiken för mindre företag var också en viktig fråga, enligt Eriksson. Per Rosengren, som företrädde Vänsterpartiet i skatteutskottet och var ledamot i Egendomsskattekommittén, berättar för sin del att finansminister Bosse Ringholm kom med förslaget när budgetförhandlingarna inleddes samma höst. Professor Sven-Olof Lodin framhåller i sina memoarer att statsminister Göran Persson ställde vänsterledaren Lars Ohly inför ett ultimatum: antingen avskaffar vi förmögenhetsskatten eller arvsskatten.

Kampanjinsatserna från näringslivet för att få bort förmögenhetsskatten fortsatte med samma kraft efter beslutet att slopa arvsskatten 2004. De omfattande problemen kring olika värdering av skilda tillgångsslag och de ökande svårigheterna med värdering av tillgångar i företag, som tidigare nämnts i samband med *Lex Uggla*, gjorde att fler företagare engagerade sig för avskaffad förmögenhetsskatt. Under hösten 2006 arrangerade Svenskt Näringsliv och Skatteverket till och med en gemensam turné för att informera företagare om hur de

skulle hantera verkets ställningstagande kring överlikviditet i företag. I sammanhanget producerades pedagogiskt material, bland annat en dvd-film.¹¹

Att det fanns ett starkt engagemang i arvs-skattefrågan från landets företagare och ett lika starkt stöd från allmänheten bekräftades senare av SOM-institutet vid Göteborgs universitet. I sin årsrapport för 2005 skriver institutet att arvs- och gåvoskatterna tillhörde de minst populära pålagorna samt konstaterade: ”Det tycks alltså ha funnits ett medborgerligt stöd för beslutet att avskaffa dessa skatter.”

Efter valet 2006 fick Sverige en ny regering. Allianspartierna lovade inför valet att förmögenhetsskatten skulle avskaffas under mandatperioden och hade även med förslaget i sin första gemensamma budget. I februari 2007 föreslogs i en promemoria från Finansdepartementet att förmögenhetsskattesatsen i ett första steg skulle halveras från 1,5 till 0,75 procent år 2007. Förslaget att behålla hälften av förmögenhetsskatten mötte stark kritik.

Dåvarande ordföranden i NSD Rune Andersson skrev i *Dagens Industri* att ”Vem skulle dra ut en dålig tand halvvägs?” och pekade på att slopandet måste ske i början av mandatperioden för att inte skapa osäkerhet på marknaden.¹² Det bör i detta sammanhang noteras att regeringen Carl Bildt först föreslog att förmögenhetsskatten skulle avskaffas 1994, men sköt på åtgärden i ett år som en del i krisöverenskommelsen hösten 1992.¹³ I Bildtregeringens sista budget fanns förslaget med – det kom dock aldrig att genomföras då den efterföljande regeringen Ingvar Carlsson upphävde beslutet.¹⁴

Alliansregeringen ändrade sig i vårpropositionen 2007, bara någon månad efter det första beskedet om att halvera förmögenhetsskatten, och aviserade att skatten skulle avskaffas helt redan den 1 januari 2007 (att ta hänsyn till året därpå i deklarationen för inkomståret 2007). I samband med detta skulle även kontrolluppgiftsskyldigheten för förmögenhet avskaffas. Regeringen motiverade sitt ställningstagande med att förmögenhetsskattens värderingsregler och många undantag skapade kryphål och

uppmuntrade skatteplanering. Många småhusägare hade också fått betala förmögenhetsskatt på grund av snabbt stigande taxeringsvärden. Skatten hade därför kommit att uppfattas som både godtycklig och orättvis.¹⁵

Den 17 december 2007 beslutade så riksdagens majoritet att slopa förmögenhetsskatten. Mot detta reserverade sig riksdagsledamöter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I en motion från Lars Johansson med flera socialdemokrater avvisades förslaget. Motionärerna pekade på att när Skatteverket inte längre skulle samla in uppgifter om förmögenheter skulle de som tidigare undanhållit sådana från beskattning i praktiken ges en amnesti. Frånvaron av kontrolluppgifter öppnade också enligt motionärerna för fusk med förmånssystemen. Även Marie Engström med flera vänsterpartister yrkade avslag på propositionen. Vänsterpartisterna ansåg för sin del att sambandet mellan förmögenhetsbeskattningen och tillgången på riskvilligt kapital var starkt överdrivet och att skatten, även om den uppvisat vissa brister, hade fördelningspolitisk betydelse. Även Helena Leander med flera miljöpartister yrkade avslag, men medgav att det fanns problem med dåvarande förmögenhetsbeskattning. Motionärerna skrev att skatten enbart belastade vissa typer av tillgångar och att den var förhållandevis lätt att kringgå genom att lägga tillgångar i icke beskattningsbara kategorier. För att kunna acceptera en sänkning av skatten önskade miljöpartisterna se såväl en finansiering av skattebortfallet som att avskaffandet ingick i en politik som samlat var fördelningspolitiskt acceptabel.

Med perspektiv på avskaffandet

Många svenskar, även företagare, har nog hunnit glömma hur besvärligt det var med arvs-, gåvo- och förmögenhetsskatterna och vilket stort hinder de utgjorde för långsiktigt privat svenskt ägande av företag. Tyvärr medför detta att mindre genomtänkta förslag om återinförande ibland framkastas, ofta med tillägget att pålagorna i så fall ska utformas

De skadligaste ägarskatterna – ett avslutat kapitel

Inflation, ökad medelinkomst och stigande taxeringsvärden gjorde att det med tiden blev allt vanligare att arven översteg grundavdragen. I slutet av 1900-talet berördes mellan 25 och 30 procent av alla svenskar av arvsskatten.

på ett sätt som gör att tidigare problem undviks. Det finns därför anledning att påminna dels om varför skatterna avskaffades, dels om att just försöken att skapa olika former av undantag i praktiken bara medförde ytterligare svårigheter.

För företagare, som ofta har sina tillgångar låsta i firman, innebär beskattningen av ägande att de inte sällan tvingades sälja av tillgångar i företaget, vilket i sin tur medförde att skattebelastningen blev ännu högre. Att dessutom tvingas göra detta i samband med de stora utmaningar som ett arvskifte alltid innebär kunde leda till att företaget inte överlevde. Slopandet av arvsskatten innebär inte bara att generationsskiften underlättades, det har också gjort beslutet att sälja eller behålla företaget i familjen mer neutralt ur skattesynpunkt, även om det fortfarande finns förbättringsbehov på detta område.

Flera framgångsrika entreprenörer lämnade också Sverige helt på grund av hoten från arvs-, gåvo- och förmögenhetsskatterna, däribland Ingvar Kamprad och familjen Rausing. Utöver de mest namnkunniga lämnade många andra entreprenörer och mycket kapital landet under 1970- och 1980-talen. Professor Göran Grosskopf, som varit rådgivare till svenska storföretag och bland annat varit styrelseordförande för Ikea, sade i en intervju 2010 att förmögenhets-, arvs- och gåvoskatten hade en direkt inverkan på att bland annat Ikea och Tetra Pak en gång lämnade Sverige – men att han med dagens skatteregler skulle ha rekommenderat dem att stanna. Ingvar Kamprad flyttade också till slut tillbaka till Sverige 2014.

Då förmögenhetsstatistiken slopades tillsammans med förmögenhetsskatten är det svårt att få fram konkreta uppgifter om hur avskaffandet förändrat Sveriges attraktionskraft för kapital och entreprenörer. En genomgång av den globala dollarmiljardärsstatistik som görs av tidskriften *Forbes* ger dock en fingervisning. År 2003, före avskaffandet av förmögenhets-, arvs- och gåvoskatterna, var två dollarmiljardärer bosatta i Sverige. År 2017 var de 20. Då antalet dollarmiljardärer i världen med undantag för åren under finanskrisen stadigt ökat,

är det mer relevant att studera deras andel i befolkningen. En jämförelse med Frankrike som fram till 2017 haft kvar samtliga dessa skatter visar att antalet dollarmiljardärer ökat från 0,17 per miljon i Frankrike år 2003 till 0,45 år 2017. I Sverige har andelen under samma tid ökat från 0,22 till 2,0. Det finns sannolikt många fler förklaringar till den väsentligt snabbare utvecklingen i Sverige men skillnaden är slående. I samband med avskaffandet av den franska förmögenhetsskatten refererade *Financial Times* till studier som visat att cirka 60 000 franska euromiljonärer lämnat landet sedan år 2000.¹⁶

Hur skatterna upphörde har förmodligen också påverkat politiken därefter. När arvs- och gåvoskatterna slopades stödde alla partier regeringen Perssons förslag. Avskaffandet av förmögenhetsskatten drevs däremot igenom av alliansregeringen. Inför valet 2010 föreslog Socialdemokraternas dåvarande ordförande Mona Sahlin att den skulle återinföras, men därefter har endast Vänsterpartiet kommit med konkreta förslag i den riktningen. Mer svepande uttalanden om ökad beskattning av ”rika” har dock gjorts av ledande socialdemokrater, men erfarenheten av hur stora problem som de skadliga skatterna utgjorde är sannolikt en förklaring att tankarna inte har konkretiserats.

Avskaffandet av arvs-, gåvo- och förmögenhetsskatterna blev också starten för en intensivare diskussion om den allmänna betydelsen av skatter på ägande. Längre sågs dessa som ”en fri lunch”. De som hävdade detta menade att tillgången på investeringskapital var oändlig, om inte annat så från utlandet, och att vem som sedan ägde företag saknade betydelse. Inget kunde vara mer felaktigt. Förmögenhetsskatten slog mot sparande och investeringar. Särskilt lokala investerare har en avgörande betydelse för entreprenörskap, inte minst för möjligheterna till såddfinansiering. En stor del av näringslivet utgörs av ägarledda företag, som skapar mängder av arbetstillfällen och som står för en betydande del av tillväxten. I Sverige har även de flesta börsnoterade företag kontrollägare som tar aktivt ansvar för bolagens utveckling. Få tvivlar nog

De skadligaste ägarskatterna – ett avslutat kapitel

i dag på att beslut om lokalisering av huvudkontor, forskning och produktion också påverkas av var ägaren finns.

Att Sverige avskaffat arvs-, gåvo- och förmögenhetsskatterna har skapat bättre förutsättningar för nya jobb och ökad tillväxt, men fler skadliga skatter på ägande behöver tas itu med. Utifrån Sveriges

historia med dess direkta hot mot privat företagsägande i form av löntagarfonder och konfiskatoriska ägarskatter är det av stor vikt att arvs-, gåvo- och förmögenhetsskatterna förpassas till historien även i fortsättningen. Varje debatt om dessa skatter leder tyvärr till farliga frågetecken kring Sverige som hemvist för kapital och ägande.

Noter

- 1 Skatteverket, 2009.
- 2 Scheve & Stasavage, 2016.
- 3 Du Rietz & Henrekson, 2015.
- 4 Skatteverket, 2009.
- 5 *Dagens Industri*, 1985.
- 6 *Dagens Industri*, 1999.
- 7 Du Rietz & Henrekson, 2015.
- 8 Andersson, R, 2010.
- 9 Andersson, K, *m fl*, 2004.
- 10 Ydstedt & Wollstad, 2015.
- 11 Svenskt Näringsliv, 2006.
- 12 Andersson, R, 2006.
- 13 Proposition 1993/94:100.
- 14 Proposition 1994/95:25.
- 15 Proposition 2007/08:26.
- 16 Chassany, 2017.

Litteratur

Andersson, Krister, *m fl*, 2004, "Skatteförslag för tillväxt och välstånd". Stockholm: Svenskt Näringsliv.

Andersson, Rune, 2006, "Vem skulle dra ut en tand halvvägs?". *Dagens Industri*, 2006 11 11.

—, 2010, "Mer eller mindre 'skadliga' skatter". *Skattenytt*, nr 7–8, s 499.

Chassany, Anne-Sylvaine, 2017, "Macron slashes French wealth tax and imposes flat rate on capital gains in pro-business budget". *Financial Times*, 2017 11 01.

Dagens Industri, 1985, "Arne Gustafsson blir chef för Näringslivets skattedelegation". *Dagens Industri*, 1985 03 26.

—, 1999, "Viktigast sänka ägarskatterna". *Dagens*

Industri, 1999 09 02.

Du Rietz, Gunnar & Henrekson, Magnus, 2015, "Swedish wealth taxation 1911–2007", s 267–302 i Henrekson & Stenkula, 2015.

Henrekson, Magnus & Stenkula, Mikael, *red*, 2015, *Swedish taxation : developments since 1862*. New York: Palgrave MacMillan.

Proposition 1993/94:100, *Förslag till statsbudget för budgetåret 1994/94*. Se <https://data.riksdagen.se/fil/89A6AD47-2402-4C28-A59C-F4321CAFCE55> (läst 18 05 03).

Proposition 1994/95:25, *Vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m m*. Se <https://data.riksdagen.se/fil/8CDA779B-453D-4B32-8ADD-B492CCEAE899> (läst 18 05 03).

Proposition 2007/08:26, *Slopåd förmögenhetsskatt m m*. Se <https://data.riksdagen.se/fil/DDBCA58F-3B76-4465-A210-DB27049E5869> (läst 18 05 03).

Scheve, Kenneth F & Stasavage, David, 2016, *Taxing the rich : a history of fiscal fairness in the United States and Europe*. Princeton [NJ]: Princeton University Press.

Skatteverket, 2009, *Skatter i Sverige : skattestatistisk årsbok*. Stockholm: Skatteverket. Se <https://www.skatteverket.se/download/18.6efe6285127a-b4f1d2580006910/1359707453912/15212.pdf> (läst 18 05 07).

Svenskt Näringsliv, 2006, *Riskerar jag förmögenhetsskatt på mina aktier? ; Skatteverkets syn på förmögenhetsvärdering av onoterade aktier*. Stockholm: Svenskt Näringsliv (Material till Stora skattedagen, november 2006). Även som föreläsning via dvd. Stockholm: Svenskt Näringsliv / Malmö: Scantech.

Ydstedt, Anders & Wollstad, Amanda, 2015, *Tio år utan arvsskatt : sörjd av ingen – saknad av få*. Stockholm : Ekerlid, 2015.